

מאתרי הגולה

מרשן ביתם של צריקי הדור האחרון זי"ע ועיני"א שאותו מושבם היה בגולה ארה"ב והאיר פני תבל באור תורתם קרושתם ועבודתם

ב"ק ארמו"ר מטאהשי זי"ע

עיבורת והנהגות

לשלחו לשעבר בכל עת, והמשיך כן עד שאותו האיש נפטר ל"ע!!! [ואילו היו בנים לאותו איש היה רבינו ז"ל שולח ממון אפי' לבניו בכל ימי חייהם...].

וכאשר שאלו אח"כ את רבינו ז"ל, ילמדינו רבינו, עד כדי כך? הכי נכון הדבר לשלם סכום עצום כזו לאיש שעשה לו רעה גדולה כזו? נענה רבינו ז"ל כהאי לישנא: "איך בין דאך איהם שולדיג ממש דאס לעבן, ער האט דאך מיר אויסגעלאזט ממש אין די לעצטע מינוט...". (את כל חי אני חב לאיש הזה הוא הרי השאיר אותי בחיים ברגע האחרון), - ופוק חזי איך שעבד רבינו ז"ל לשבור את הישות שלו לרסיסים, עד שזכה להפוך את החומר שלו לצורה, הפלא ופלא! (כ"ק אדמו"ר מפארשעי - קאסאני שליט"א, בעצרת הספד על רבינו ב'מנאסי').

ובזוהר הק' (מקץ ר"א): מובא בזה"ל: רבי אבא הוה יתיב אתרעא דאבבא דלוד, חמא חד בר נש דהוה אתי ויתיב בחד קולטא דתלא דארעא, והוא לאי מארחא, ויתיב ונאים תמן, אדהכי חמא חד חויה דהוה אתי לגביה, נפק קוסטפא דגורדנא וקטיל ליה לחויא, כד אתער ההוא בר נש חמא ההוא חויה לקבליה דהוה מית, אודקף ההוא בר נש ונפל ההוא קולטא לעומקא דתחתו ואשתוב.

אתא רבי אבא לגביה, אמר ליה אימא לי מאן עובדך, דהא קוב"ה רחיש לך אלן תרין נסין לאו אינון למגנא, אמר ליה ההוא בר נש כל יומאי לא אשלים לי בר נש בישא בעלמא דלא אתפייסנא בהדיה ומחילנא ליה כו', ולא די לי דא אלא דמההוא יומא ולהלאה אשתדלנא למעבד עמהון טבא, בכה רבי אבא ואמר יתיר עובדוי דדין מיוסף, דיוסף הוה אחוי ודאי והוה ליה לרחמא עליהו, אבל מה דעבד דא יתיר הוא מיוסף, יאות הוא דקוב"ה ירחיש ליה נסא על נסא, ע"כ.

לערנען, ווייס איך אז פון הימעל וויל מען אז מ'זאל זאגן תהלים, דאס איז מיין! [היינו שזהו תיקון נפשו] ע"כ.

כאשר עלתה ברצון רבינו ז"ל להסתכל על המורה שעות, היה רגיל להסתכל עליו אחרי חמש מינוט", והתבטא דכאשר נוהג כן "שפיר איך שוין א אור, אז כ'האב שוין געטון אנדערש ווי דער גבול [אני מרגיש אור ששיניתי מדרך בני אדם]" (מפי ר' הרב ר' משה מאירוביץ שליט"א).

טובה תחת רעה

בשנים קדמוניות, בעת שרבינו ז"ל היה דר בעיר מאנטרעאל יצ"ו, אירע פעם דכאשר טבל רבינו ז"ל במי המקוה, עלתה בדעת איש אחד לעשות שחוק מרבינו, והניח את ב' ידיו על ראש רבינו ז"ל, ולא הניחו להוציא את ראשו מן המים, עד שעוד מעט היה נפסק לגמרי נשימת רבינו ז"ל ל"ע, ואז גער בו אברך אחר שעמד אצלו, באמרו מה אתה רוצה ממנו? וכי עז רצונך להרגו ל"ע? וכשמעו דיבורים אלו הניחו לנפשו. והנה הגע בעצמך שבמקום שרבינו ז"ל חיזיק רגוה עצומה עליו, וירחקו בהרחקה יתירה, שלח לו בכל שבוע סכום גזון, כדי לבטל בזה את כל ישותו ורצונותיו העצמיים!!! ובוה שילם לו טובות עצומות תחת רעה הכי גדולה.

ולא זו בלבד הטיב לו רבינו, אלא דכאשר אותו האיש הוצרך לברוח ממדינת קאנאדא מחמת שהרעגירונג"ו עיקבו אחריו, - וכמוכן לא סיפר איש זה לאף אחד בעולם איה מקום מוצאו - חקך ודרש רבינו חדשים רבים, ולא נח ולא שקט, עד שנתוודע לו את מקום מוצאו ממדינת אויסטראליע, ואז קרא לאיש אחד ואמר לו שישלם לו כל דמי נסיעה לאויסטראליע, ושלח עמו רבינו למקום ההוא את כל הסכום שהיה רגיל

משוך עבדך אל רצונך

רבינו ז"ל ניהל במשך כל ימי חייו מלחמת חרמה עם גופו החומרי ועם הבעל דבר, א בסינופיים רחניות, כדי לבטל בזה את כל רצונותיו לרצונו ית', וע"ד לשון הוזהר הק' (ויקהל ר"ו). "אנא עבדא דקוב"ה", ר"ל שכל הישות של האדם צריך להיות משועבד להש"ת, וכה עבד עבודתו בקודש וזוגמת מלאכי השרת משרתי עליון שגאמר עליהם "כולם עושים באימה ויראה רצון קוניהם", עד שטיהר ויחק את גופו, והפכו מחומר לצורה.

ופעם התבטא רבינו ז"ל שהוא דוגמת השלחן שאין לו שום רצון עצמי, ועל דרך זה אין לו שום רצון עצמי בלתי לה' לבדו (הרה"ג ר' ישכר דוב מאירוביץ שליט"א, ר"מ ביישיבת טאהש, בדברי הספד על רבינו).

כל עבודתו בקודש במסירות נפש נעשה בשמחה ובטוב לבב, וכל מי שהכיר את רבינו יודע להעיד שכאשר ראו על פני רבינו שמחה מיוחדת הבחינו שעובד אז על עצמו באיזה מדה של כעס וכדו', וידוע מה שחזרו הצדיקים הק' זי"ע דהקיסר הנודע נאפאליא"ן היה מלמד את חיילותיו דבכח השמחה יצחו את אויביהם, וציוה להם דבשעת מלחמה ישמעו תמיד כלי זמר, וענין זה הוא סיוע גדול ונפלא גם לעבודת השי"ת.

התהלים הוא תיקון נפשו

שמעתי מהרה"צ ר' צבי אביגדור פעקעטע שליט"א אב"ד נאפקאר במאנסי, שזכה ללמוד בחברותא עם רבינו ז"ל ובנו הרה"צ ר' מרדכי סג"ל זצ"ל, ופעם התבטא לפניו רבינו ז"ל: "דאס לערנען איז דאך אזוי געשמאק, ס'איז דא שיינע סברות וכו', משא"כ דאס זאגן תהלים איז דאך זייער שווער, ובפרט דאס שטיין ביי די גאנצע תהלים, אבער ווייל איך האב בעסער ליב צו

א. עובדא ידענא, דבשנים קדמוניות החליטו הנהלת המוסדות לבנות חדרים מיוחדים שיהיה פתוח להאור, ומוקף בסקריני"ס, אל מול ביהמ"ד הגדול בקרית טאהש (דוגמת שעושיין בהקאנטרי"ס ובהקעמפ"ס בניו יארק), דבאופן זה יוכלו ללמוד התורה הק' בהרחבת הדעת, ובדיעה צלולה, ובאורא נעימה, ויהי ממחרת, כבר התחילה מלאכת הבניי בעיצומה, ואז נענה רבינו ז"ל שכנראה הוא מעשה בעל דבר, דדבר טוב אינו עולה בניקל כ"כ, אלא כרוך בכמה קישויים.

ב. מובא בס' עבודת עבודה, פתגמי קודש (ח"א, דף רנ"א) בזה"ל: "ואם מתעורר בלבו מחשבה של צער ועגמת נפש על מה שעשה לו חבריו יחשוב הרי בצער זה ובלבי הנשבר נשבר כח היש של עמלק, והרי זהו תכלית בריאתי בעולם, למחוק את חלק העמלק אשר בקרבי, ולבא לידי ביטול היש, וכמעשה שהיה עם הרה"ק בעל קדושת לוי מבארדיט" שוב זי"ע בעת אשר שימש ברבנות עיר פינסק שפעם אחת סטר לו ראש הקהל מכה על לחיו בפני קהל ועדה, ומיד ברח ראש הקהל משם, ודף הרה"ק אחריו, ונפל לפניו ארצה בככי רבה, ואמר לו: "בני אהובי, הרי עשית עמי חסד היותר גדול שגרמת לי לבוא לידי ביטול היש", כאשר שמע ראש הקהל דיבורים האלה, התחרט מאוד על מעשיו, ונפל לרגל הרה"ק שימחול לו [וגם לזאת התכוין הרה"ק ברדפו אחריו להביאו לידי תשובה וחרטה, כדי שלא יענש על מה שעשה]", ע"כ.

ומובא בס' עבודת עבודה, אמרות קודש (ח"ב, דף ל"ב), בזה"ל: "פון הייליגן רבי יודא צבי מראזלא זי"ע איז אויך באקאנט ער פלעגט זייער שטיצן די מענטשן וואס האבן איהם מצער געווען, האט איהם די רביצין אלץ געמוטשעט פארוואס ביזטו זיי נישט מעניש, דו האסט דאך א כח זיי מעניש צו זיין וועסטו האבן אביסל מנוחה, פארוואס האלטטו זיי נאך אויס, דו שטיצט זיי נאך.

האט דער הייליגער ראזלער רב זי"ע געענטפערט, אין אמת'ן ווי קומט דאס אז מענטשן קומען צו א צדיק, מ'גיט איהם געלט סתם אומזיסט, נאר ווייל דער צדיק איז דער יסוד העולם, ער האלט אויף דעם גאנצן בנין העולם, ממילא דארף מען איהם באצאלן פארן אויפהאלטן די גאנצע וועלט, אבער ביי מיר ווייס איך דאך אז ס'איז נישט שייך דער גאנצער טעם, פארוואס קומט מען צו מיר, האב איך געקלערט אז דאס מוז זיין פאר א צווייטע סיבה, ווייל חז"ל דרשנ'ן (חולין פ"ט). אויפן פסוק (איוב כ"ו ז) תולה ארץ על בלימה, אין העולם מתקיים אלא בשבילי מי שכולם את עצמו בשעת מריבה, קומט אויס אז מיט דעם וואס איך בין נישט מעניש מיניע ורופים האלט איך אויך די וועלט, פארדעם ברענגט מען מיר אויך געלט, מ'באצאלט מיר פארן אויפהאלטן די וועלט, ממילא אויב אזוי - האט ער געזאגט פאר די רביצין - לוינט זיך ענדערש אונז זאל מיר בלייבן מיט אונזער פרנסה און ליידן אביסל, ווי איידער אונז זאל מיר פארלירן די פרנסה", ע"כ.

שיחות קודש

מוצש"ק תצוה - זכור

איפסקו הילכתא בשו"ע (סי' תרצ"ד ס"ג) דאין מדקדקין במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנין לו. רמזו בזה בספרים הק', כי יד רומזת לבחינת מקבל, כי היד מקבלת כל דבר, וכאשר האדם מתפלל לקבל איזה השפעה מן השמים, הרי זה נקרא שפושט ידו, וכמו שנאמר במלחמת עמלק (שמות י"ז י"א) ויהי ידו אמונה, ותרגם אונקלוס, והוה ידוהי פרישן בצלו. והוה "כל מי שפושט ידו ליטול", היינו כל הפושט ידו ביום הפורים לקבל ישועה מן השמים, "נותנין לו" וממלאין בקשתו, ואין מדקדקין במעות פורים, היינו שאין מדקדקין עם האדם, אם הוא ראוי שיתנו לו בקשתו או לא, אלא כל מה ששואל ממלאין לו מיד.

זאת ראינו ביום הפורים אצל זקני הק' זי"ע, שכל מי שבא לקבל ישועה נושע מיד בכל משאלות לבבו, אף שגם בכל ימות השנה ראו זאת, ואלו הסמוכים אליו, לא ראו שום הבדל בענין זה בין יום הפורים לשאר כל ימות השנה, אלא שלענין העולם הסתיר פעולותיו בכל ימות השנה, והלבישם קצת בדרך הטבע, כדי שלא יתפרסם שמו, מה שאין כן ביום הפורים לא הסתיר שום דבר, אלא פעל הכל בגלוי לעין כל, ולכן היה מפורסם בפי בני אדם, כי בפורים יכולין להוושע בטאהש, וכל העולם רעשו: "פורים בטאהש, פורים בטאהש".

ולכן בא ציבור גדול להסתופף בצל זקני הק' ביום הפורים. ולכבוד הציבור הנאספים, עמד להתפלל תפלת שחרית בשעה שמונה וחצי, מאוחר בשעה אחת מבכל יום. והוא עצמו ניגש לפני התיבה והתפלל בהתעוררות רב.

אחר הקריאה בתורה, חלץ שני זוגות תפילין של רש"י ושל ר"ת, שנהג להניחם יחדיו בעת התפלה, ולבש אז זוג אחר של תפילין, אשר זוג זה לבש רק אחת בשנה, לכבוד קריאת המגילה, ולא ידעתי סודן וענינן של תפילין אלו. קרא את המגילה

בהתלהבות גדולה וביחודים קדושים. כאשר גמרו קריאת המגילה וסדר התפלה, שתה לחיים וטעם לעקאך עם כל הציבור, ושמחו ורקדו קצת לכבוד היום, אחר כך ניגנו פזמון בניגון התעוררות אשר גם אנו נוהגין לזמר, וסוף הפזמון מסתיים במילים: "ווייל דו ביסט א יוד", ובכל עת הנגינה שפך זקני הק' דמעות כנחל.

אחר כך נכנס לביתו לקיים מצות משלוח מנות, אחר כך חזר לבית המדרש ונטל ידיו לסעודה ברבים, סעודה זו ערך במהירות, בירך ברכת המזון ויצא מביהמ"ד. ובשעה 'אחת' בצהרים, חזר לבית המדרש ל"משתה היין", לפני השתיה אמר לשם יחוד על דעת הצדיקים וכו', והיה מונה והולך שמות צדיקים הרבה, הבעש"ט הק' ותלמידיו, עד הצדיקים הק' מזידיטשוב קאמארנא וראזלא, ושם אביו הק' רבי משולם פייש, ושם רבו המובהק רבי אליעזר צבי מקאמארנא, ורבו הק' בעל שם שלמה ממונקאטש, וכן עוד הרבה צדיקים, כל צדיק בשמו ושם העיר שדר בה. אחר כך בירך בורא פרי הגפן בישיבה ושתה בישיבה, ומיד אחר כך עמד על רגליו והתחיל לדבר ענינים רמים ונוראים, ופעל ישועות לבני ישראל בבכיות ובדמעות שליש, וכל מי שהיה נוכח באותו מעמד שפך דמעות כמים, ס'איז געווען דארט אסאך תשובה, אסאך התעוררות, אסאך טרערן זענען פארגאסן געווארן, לא בכיות מתוך עצבות או מתוך יאוש וצרה חלילה, אלא מרוב התרגשות על התגלות אלוקות שראו בעת ההיא, מ'האט געשפירט, מ'האט געזען ממש די שכינה, מ'קען נישט איבערגעבן ווי אזוי דאס איז געווען, מ'קען דאס ניטאמאל.

וצוה להביא לפניו גמרות ומדרשים וספרי הזוהר, ופירש בהם פירושים ופשטים נפלאים, כמעין הנובע, ואני עמדתי אז סמוך לזקני הק' ממש, ושמעתי אז דברים נוראים יוצאים מפה קדשו, ופעם שמעתי

בעת ההיא שאמר בלשון זה: "אונז האב מיר זיך אויסגעבעטן ביים הייליגן באשעפער, אז ווער עס איז אונז מהנה מוז ביי אונז געהאלפן ווערן", (פעלנו אצל הבורא ברוך הוא שכל מי שמהנה אותנו חייב להוושע) זה הלשון ממש יצא מפה קדשו בהתרגשות נוראה

וכמה פעמים שמעתי ממנו שאמר בעת ההיא: "זאל איך אויסזאגן וואס עס טוט זיך אין הימל, איך טאר דאך נישט", (שאני יגלה מה שנעשה בשמים הרי אסור) על דבריו אלה חזר כמה וכמה פעמים.

והיה מעורר רחמי שמים על בני ישראל, ופעל ישועות רבות, וכל דיבור שיצא מפיו בעת ההיא נתקיים. וכדינא מעשה שהיה בהיותי ילד כבן עשר או אחד עשר, שאז עדיין ערך את משתה היין בבית דירתו, והיה שם ציבור גדול, ובא הרה"ח ר' משה אהרן דייטש ז"ל הי"ד מקליינווארדיין (אביו של הרה"ח ר' יצחק דייטש נ"י) יחד עם כמה אנשים, ובעת משתה היין היה קשה מאוד להזכיר איזה ענין פרטי לפני זקני הק', כי היה מדבר ומפרש ענינים רמים בלי הפסק, וכשהתחילו להזכיר לפניו איזה ענין, אמר: "איך ווייס איך ווייס", ור' משה אהרן רצה מאוד להזכיר לפניו בקשתו, לכן כאשר זקני הק' הפסיק רגע אחד מדיבורו, צעק ר' משה אהרן ואמר: "רבי, מ'זויל אונז ארויסווארפן פון די דירה" (רוצים לזרוק אותנו מהדירה), ולא פירש בקשתו, מי רוצה לגרשו ובאיזו דירה מדובר. ענה זקני הק' לעומתו ואמר: "איך וויל אבער נישט", (אני איני רוצה בכך) אני עמדתי אז סמוך לזקני הק', וראיתי כי בדיבורים אלו "איך וויל אבער נישט", החליט החלטה גמורה ופסק בשמים שלא יזרקו אותם. כאשר ר' משה אהרן שמע תשובת זקני הק', לא דיבר עוד דבר, אלא אמר אל האנשים שבאו עמו, כי אין צורך לדבר עוד מענין זה, כי כבר פעלו ישועה.

כ"ק ארמו"ר בעל תורת מדרבי מויו'ניו זי"ע

עוברות והנהגות - מסע לקברי צדיקים בפולין (ח"ג)

כ"כ, עד שלא הייתי ביכולתי אף להסתכל בפני התינוק ר"ל, מחמת מראהו לרוע.

כל העסקנים בימים ההם נכנסו בעובי הקור, רה, לראות איך יכולים להקל מעלינו. כן הזכרתי הענין אצל האדמו"רים וגוטע אידן, וביותר אצל כ"ק אדמו"ר זי"ע, שהייתי מקורב אליו כנ"ל.

בימים ההם הזעיקו את הרופא הגדול מטא"ר אנטא, וגם הוא אמר לנו (דיבר באידיש): "לא מיר זיך נישט נאריש מאכן, ס'איז א פראגע פון עטליכע טעג".

זוג' תחי' שעדיין לא התאוששה מהענינים שלה, ושכבה בבית אחותה תחי', ביקשה ממני שהיא רוצה לראות את בנה אך הפעם, ולהפרד ממנו לחלוטין ר"ל.

כך עברו הימים, ובכל יום ויום נסעתי מהישיבה - שהייתי שם מגיד שיעור - לבקר את זוג' תחי', ומשם לבקר ולפקח על התינוק בבית החולים. כשהגעתי היה ה'נורס' שם ואמר לי שוב ושוב בכל יום ויום, שעדיין לא מצאו לראות בונינו שום "אנטי-באדיס".

הגיעו למצב, שאמרו הרופאים שאף אם כבר יהיו לו "אנטי-באדיס", קשה להאמין שעוד יחזור לראותנו ה". ואף כשרצו לנתח את התינוק על לבו, שכבר היה ניוזק בימים ההם, לא הנחתי להם, בחושבי שחבל על הסבל והעניינים, כי באמת אין להם עוד מה לעשות.

והנה בהיותנו אובדי עצות, עזר לנו את השי"ת ולא עזב חסדו מאתנו. ובחודש אייר הת' בשרנו שכ"ק אדמו"ר זי"ע מתכונן לנסוע למקומות הקדושים בפולין, ובין המקומות שיפקדו שם, הוא ציונו של הרה"ק מצאנו זצ"ל.

וה' נתן בי חכמה, ועלה אז בדעתי, היות והכל התחיל ביום כ"ה ניסן, יומא דהילולא של הרה"ק מצאנו, ע"כ אשלה שליח להרה"ק זצ"ל, ולאמנה לזה את כ"ק אדמו"ר זצ"ל, לעורר רחמים על התינוק בצאנו, והרגשתי או שבאם יבריא התינוק, אתן לו ואסיף את השם 'חיים' ע"ש הרה"ק מצאנו, ובזכות זה יבריא התינוק.

הרהבתי עוז בנפשי, וקראתי להרב ר' יצחק שטערן, וביקשתי ממנו שיכנס אל הקודש, וימסור לו את הפתקא עם נוסח השליחות, ויבקש אם אדמו"ר זי"ע מסכים לקרוא את הפתקא והשליחות אצל הציון בצאנו.

כאשר הציע ר' יצחק את הדבר בפני רבינו זצ"ל, אמר שבתחילה לא היה בדעתי לקבל פתקאות מכל העולם, מלבד אצל הרמ"א בקראקא, ובליעזב. אלא כאשר הודמן לפניו דבר כזה, בעז"ה יזכירנו אצל הציון, וביקש למסור את הק' וויטל ביד בנו [כ"ק אדמו"ר ממאנסי] שליט"א שימסרו לו בצאנו.

בינתיים הורע המצב אצל בני עוד ועוד, כבר השתלתי לקבל את הגור דין באהבה, וכל החברים והידידים ניסו לחזק אותנו בכל מיני אופנים, והמתינו ר"ל על הגרוע ביותר.

והנה באחד מן הימים, כאשר הגעתי לבית החולים כמדי יום ביום, רץ לקראתי ה'נורס', ובישמחה רבה אמר לי, שהיה היום 'צאמלויפעיניש' מכל הרופאים, כי תוצאות הבדיקות הראו על התפתחות ה'אנטי באדיס' ברמה גבוהה. ברם

צאנו

בפולין נסעו ראשונה לצאנו, עיקר הסיבה שרצה רבינו זצ"ל לפקוד את ציונו של הרה"ק מצאנו זי"ע, כי אמר שרוצה להשלים החוב של זקינו האהבת ישראל זי"ע, שהתחרט כל ימיו על שלא נסע לצאנו, ע"פ פקודת חותנו האמרי נועם זצ"ל.

כמו"כ ביקש פעם רבינו זצ"ל ביום כ"ה ניסן, להביא משקה לרגל הילולת הדברי חיים. וכשנישאל רבינו מהו השייכות שלו לצאנו, אמר רבינו, "די זיידע זכרונו לברכה האט געזאגט, צאנו איז תורה, און מיט תורה האט יעדער א שייכות".

הגענו לצאנו ולא ידעו למצוא את האהל של הרה"ק מצאנו זי"ע, וכמעט התייאשו מזה, עד שהרה"ח ר' אלי' ניימאן עזר 'גארבידזש טראק', ושאל את הדרייווער בלשון פולין "איפה ה'סמענטאש' היהודי", ד' תיבות שלמד לעצמו בלשון פולין, על כל צרה שלא תבוא. הוא הוביל אותנו אל הציון, הגיעו לשם בשעה 2:00 אחר חצות הלילה, והי' חשך אפילה, האוהל הי' סגור, רק דרך החלונות ראו המצבות, רבינו הדליו גרות ועמד ליד האוהל וסיימו ספר רביעי בהתעוררות נורא.

על הציון של הרה"ק מצאנו זי"ע, מסר רבינו זצ"ל את השליחות של הגרי"א יונגער שליט"א, אבד"ק יראים במאנסי ופעל שם ישועה עבור בנו, וכה סיפר הגרי"א:

ביום כ"ה ניסן תשל"ו אחזו לזוג' תחי' חבלי לידה, והלכנו לבית החולים בשעתומו"צ. למי עשה בעת הלידה אירעו כמה תקלות ל"ע ונ' סתב הענין. קראתי או למאנסי, להזכיר אצל כ"ק אדמו"ר זי"ע, וכן לאנטווערפן להזכיר אצל הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זצ"ל, וברוך השם נולד לי בן זכר למזל טוב. הכל אצל התינוק היה בסדר, והתכוננתי להכניסו לבריתו של אב' רהם אבינו ע"ה בעתו ובזמנו בעזר השם.

והנה כמה שעות קודם ה'וואנאכט', קיב' לתי הודעה מבית החולים, מזוג' תחי' שעדיין היתה שם עוד, עקב ההסתבכות בעת הלידה, ואמרה לי שהרך הנוול קיבל קצת חום, ונתהווה לו 'אינפעקשן' בגופו, וצריכים לדחות את הברית. באותו זמן לא היה נראה עדיין כדבר רציני, וקיוונו לד' שהכל יעבור בשלום.

אולם מן השמים רצו אחרת, והתרופות [אנטיביאטיק] שנתנו בבית החולים לא הועי' לו, מחמת שעדיין לא היו לו הילד ה'אנטי-באדיס' בגופו, שנצרך ללחום נגד ה'אינפעקשן', וה'אימיון סיסטעם' עדיין לא התפתח אצלו. שלשה פעמים ביום עשו בדיקות דם, בכדי להיוודע אם כבר גידל "אנטי-באדיס" בגופו.

והנה עברו כמה ימים, והמצב לא התקדם כלום, עד שרח"ל נכנס ה'אינפעקשן' בתוך מער' כת הדם, או אז אמרו לנו שאין המצב פשוט כלל, והעבירו את הילד לבית החולים מיוחד לתינוקות במאנטריאל, והוצרכו להחיותו ע"י אינטע' רוינעס דרך ראשו, ממעל למח שלו.

בינתיים עברו יום אחר יום, והילד התחיל 'איינצוגיין', ונעשה רזה יותר ויותר, עד שהאינפעקשן נכנס לתוך הכבד, והיה נראה גרוע

עניני המועד

השמחה וההתחדשות בימי הפורים אמרו חז"ל (שבת פח). דבשעת מתן תורה קיבלו ישראל את התורה ע"י כפיה ולא ברצון, שכפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית וכו', והדר קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקיבלו, קימו מה שקיבלו כבר. ופירש רש"י, מאהבת הנס שנעשה להם.

עיקר קיום התורה כשהוא באהבה וברצון ובשמחה

הנה זהו אחד מהטעמים ששמחים בפורים, שקיבלו אז את התורה. דעד אז היה ע"י כפיה שכפה עליהן את ההר כגיגית, ואז קבלו את התורה מרצון ובשמחה. ואפ"ל שהרמו בלשון קימו כלומר שקיימו התורה, אשר עיקר קיום התורה הוא כשנעשה באהבה וברצון ומתוך שמחה, שאז מקיימים התורה כראוי וכנכון. וע"י שעשה להם הקב"ה את הנס, נתחזק האהבה אליו ית"ש בקרב לבם, וקיבלו את התורה ברצון.

גם כשיש להם כל טוב עושים ג"כ תשובה

ואפשר לומר דהענין הוא, כי מקודם לא קיבלו עליהם את התורה אלא בשעה שהיו להם צרות, ולא כשהיה להם כל טוב, כדמצינו בגמרא (מגילה יד.) על הפסוק (אסתר ג.) ויסר המלך את טבעתו, שגדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להם לישראל, שכולם לא החזירו למוטב, ואילו הסרת טבעת החזירן למוטב. וכן אמרו חז"ל (סנהדרין זז:) שהקב"ה מעמיד עליהם מלך שגזירותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב. אמנם לאחר שנעשה להם הנס, רצו לעשות תשובת המשקל, ולהראות שלא רק כשמעיק עליהם הצרות מקבלים עליהם את התורה, כי אם גם עכשיו שיש להם כבר כל טוב, עושים ג"כ תשובה. אידן ווילן מקבל זיין אפילו ווען זיי האבן אלעס גוטס, ובאמת דבר זה נתעורר בכל שנה ושנה.

והנה לכאורה קשה טובא, למה דוקא בנס זה נתעוררו לקבל התורה ברצון, הלא היו כמה נסים לבני ישראל, שהיו יותר גדולים ונפלאים חוץ לדרך הטבע, כגון ירידת המן ומקום הארון אינו מן המדה וכיוצא בו, ולמה דוקא בנס זה שלא היה בו כל כך שינוי הטבע, חזרו וקיבלו התורה ברצון.

ההתחזקות בנס פורים שנתגלה כח הפנימי של בני ישראל

אכן יתבאר בהקדם מאמרים ז"ל (מגילה יב.) שאלו תלמידיו את ר' שמעון בן יוחאי מפני מה נתחייבו שונאיהן של

כ"ק ארמו"ר בעל תורת מדרבי מיוז'ניץ זי"ע

זמנא דהילולא

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זצ"ל

זצ"ל את הרה"ח ר' יחיאל שטיינמעץ הי"ד, ואמר לו שרוצה לנסוע למיהאלפאווע לבקר את הרה"ק רבי משה מקאלוב זצ"ל. והתחיל לומר דברים בלתי מובנים, שאף אחד לא עמד על פשרו, ובתוך הדברים הפטיר ואמר, "צריכים לעבוד על תיקון המידות". ולא הי' שום שייכות בין דבריו לבין הנסיעה, וגם ר' יחיאל לא הבין פשר הדבר. למעשה לא נסע כ"ק אאזמו"ר זצ"ל באותו לילה, ובאותם הימים הגיע האדמו"ר מקאלוב לגרויסווארדיין לביקור אצל רופא, וכ"ק אאזמו"ר זצ"ל הלך אליו לבקרו. מספיק שכ"ק אאזמו"ר זצ"ל הורה לנעול את הדלת, ונותרו שניהם לבדם ושוחחו במשך שעה ארוכה, ושבו עייים לאחר מכן נפטר הרה"ק מקאלוב זצ"ל.

(ספר 'זכר קדשו', סיפורי רבינו)

פעם אחת הי' כ"ק אאזמו"ר זצ"ל בסמיכות לקאלוב, בתקופת הארצי"ט של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זצ"ל, ע"כ הלך להשתטח על ציונו הק'. אולם לא רצה ללכת ביום היארצי"ט (ז' אדר), שלא להפסיד להאדמו"ר"ם שהיו רגילים לבוא בכל שנה לקאלוב, ע"כ הלך ביום שלפני היארצי"ט - ו' אדר.

בשנת תש"ד הייתי על הציון עם כ"ק אאזמו"ר זצ"ל.

כאשר הגיע רב מיוחס מאונגארן, לעריכת השולחן של כ"ק אאזמו"ר זצ"ל, כיבדו כ"ק אאזמו"ר זצ"ל לזמר הניגון המיוחס להרה"ק מקאלוב זצ"ל. גם היתה תקופה אחת, שזימרו אותו בכל ליל שב"ק.

בשנה האחרונה לחי כ"ק אאזמו"ר זצ"ל, במוצאי אחרון של פסח, קרא כ"ק אאזמו"ר

עוברות והנהגות - המשך

הרבי מתעניין בשלום הילד הזה, והיה שואל בכל פעם, "וואס מאכט דאס קינד", עד שבאחת מן הקווילטעך לא שאל עליו עוד, ומני אז היה נראה שעושה עצמו כאילו לא ידע את הנעשה, והיה לפלא.

ימים עברו, והנה בני שליט"א כבר הקים את ביתו, ולפני כמה שנים חיתן בני את בנו בכורו הי"ו. או אמרתי לבני, שהיות ועזר לך ה' בקי" שור החיתון של בנך בכורך, ברצוני להכנס אל הרבי מוויזניץ לקבל ברכת מזל טוב, ולבשר לו את השמחה הגדולה אצל הכן שפעל אז בצאנו.

אומר ועושה, נכנסתי עם בני ונכדי החתן, והיה נוכח שם ידידי הגה"צ ר' מנחם ארנסטר שליט"א. ובימים ההם כבר נחשכו מאור עיניו של הרבי זי"ע, והיו יכולים לשוחח עמו באריכות יותר. והתחלתי לגולל את כל הסיפור מתחילתה ועד סופה. וגם אמרתי לו שבראשית התקופה היה רבינו שואל עליו, ופתאום הפסיק מלשאל עוד. הרבי ישב במאור פנים והביע שמחתו לאן שהגענו, ובחיבה יתירה [אף שברוך כלל היה מקבל כ"א בסבר פנים יפות, הרגשתי שכאן היה הרגשה יתירה בזה] העניק 'גלעט' לבני ונכדי החתן, הי"ו.

לפני כמה שנים השתתפתי בסעודת ההילולא של הרה"ק מצאנו, בביהמ"ד שינאווא במאנסי, וסיפרתי בפני הקהל את הסיפור הנורא וישועת ה', בזכותו של בעל ההילולא זצ"ל. הכריז כ"ק האדמו"ר משינאווא זצ"ל: א ודאי אז מען האט אזא 'שליח', קען מען פועל'ן.

(ספר בדרכי אבות)

הוסיף הנורס ואמר, שעם כל זה עדיין הרופאים מסופקים אם יועילו עוד האנטיביאטיק במצב כזה.

בתקופה זו לא היה לי מח בקדקדי, לצרף דבר אחד אל השני ולקשר השייכות ביניהם, אבל למעשה התברר אח"כ, שנס זה אירע תוך מעת לעת, מעת שהיה רבינו זצ"ל על הציון בצאנו.

תודה לה', מיום הנ"ל השתנה המצב לטובה מיום ליום. ולאחר עשרה ימים כבר היה התינוק בריא ושלם, ונשתחרר מבית החולים, ולא היה ניכר עליו כלום מהמצב הקודם, שהיה שרוי בתוכו.

הדבר עורר תמיהה רבתי אצל הרופאים, וזי" כורני דלאחר ב' שבועות כשחזרנו לביה"ח עקב הבדיקות, הבחנתי איך שהרופא מעיין ומסתכל בהילד בלי הרף, ונפחדתי קצת מה מתרחש שוב, ושאלתי אותו אם משהו לא בסדר, ואמר לי אד"רבה, אלא שאינו יכול להאמין על הנס הגדול שאירע לנו.

לפני כמה שנים שמעתי, שהבעל דבר ניסה להפריע את הדבר, והיה שם איזה מכשול להגיע לצאנו, והגיעו לשם כבר באמצע הלילה ולא ידעו מקום כבודו איה, והיו שאמרו כבר: "אז מ'קען נישט, קען מען נישט". אך ברגע האחרון באה הישועה, ומאן דהו הראה להם על הציון, והאהל היה סגור, ורבינו זצ"ל אמר תהלים מבחוץ. ואמרו לי אח"כ שרבינו אמר את הנוסח שכתבתי מתוך כתב השליחות, ולא עשה מזה עסק גדול, רק הכל בפשטות.

במשך כשלוש שנים אחר המעשה הפלא, כל פעם שנכנסתי עם קוויטל אל הרבי זי"ע, היה

ישראל שבאותו הדור כליה וכו', אמר להם מפני שהשתחוו לצלם, אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר, אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים. ורצונו לומר, שאף שבמעשה השתחוו להצלם, עם כל זה כיון שבפנימיות לבם היה לבם שלם עם השי"ת, זכו להוושע.

ועל פי כל זה יובן היטב, דהנה באמת כל איש ישראל משתוקק לילך בדרך הישר והטוב, אמנם הדבר המעכב ביותר הוא היאוש, שבראות האדם שכבר התחיל כמה פעמים ללמוד ולהתפלל, ולא עלה בידו להמשיך בדרכו, וכמו"כ בעניני קדושה וטהרה, שכבר התאמץ כמה פעמים להתנהג כראוי בקדושה וטהרה, ועם כל זה חזר ונכשל ונפל ממדרגתו, נופל בדעתו ומתייאש, וחושב שאינו מסוגל כבר להתעלות. ואפילו אם מגיע אליו התעוררות לתקן מעשיו, הוא מדחקה אלמחר ולאחר זמן, ובלבו חושב מה לי לנסות ולהתחיל מחדש, הלא ממילא לא יועיל לי, כי אפול עוד הפעם, וככה עוברים עליו ימיו ושנותיו.

אמנם בשעת הנס פורים, שראו אז גדול יקר ערך הפנימיות הטובה של בני ישראל, שאף שבפועל עשו עבירה שהשתחוו לצלם, עם כל זה כיון שלבם היה שלם עם השי"ת זכו להישועה, בא עי"ו לבני ישראל כח התחזקות, שאף אם האדם נופל כמה פעמים ממדרגתו, עם כל זה אין לו להתייאש, שכיון שבפנימיות לבו הוא משתוקק תמיד לעשות רצון הבורא יתברך בכל נפשו, סוף כל סוף יזכה להתגבר על כל המכשולים, ולהתנהג בדרך הישר והטוב. ובכח ההתחזקות הזה קבלו על עצמם אז את התורה מחדש, וזהו שאמרו הדר קבלוה ברצו"ן, רצה לומר ע"י שנתגלה להם כח הרצון של בני ישראל, הגיע להם כח השמחה וההתחזקות שלא יתייראו מן הנפילות, ולכן קבלו על עצמם התורה ברצון ולא בכפייה.

נכנס יין יצא סוד דפנימיות בני ישראל טובה בכל מצב שהם

ועל דרך זה יש לפרש מה שתקנו חז"ל (שם ז:): מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ארור המן מרמז לכח הרע שיש בלב האדם, וברוך מרדכי מרמז לחלק הטוב. והנה אמרו חז"ל (עירובין סה ע"א) נכנס יין יצא סוד, והיינו שע"י שתיית היין וכח השמחה שנכנסת בלב האדם, מתגלה הסוד של פנימיות נפש הישראל שמשתוקק רק לטוב, שכל אחד מישראל מוכן ומזומן למסור נפשו כדי לעשות רצון הבורא יתברך. וכיון שמתגלה הסוד

הזה, יוכל האדם להתחזק שבאיזה מצב שהוא נמצא, עדיין הוא משתוקק לטוב.

השמחה ע"י הבטחון בה' שיזכה להשלים עצמו

וזהו שאמרו מיחייב איניש לבסומי שיתחזק כ"כ בכח השמחה בפוריא, עד דלא ידע וכו', רצה לומר שלא יהיה

איכפת ליה באיזה מצב הוא עומד. שאפילו אם יהיה עומד במצב של ארור המן, עם כל זה יתחזק בשמחה וישים בה' מבטחו, שיעלה בידו לקבל על עצמו באמת, להתנהג בדרך הישר והטוב מכאן ולהבא.

(גליין דרכה של תורה; שיבת וויזניץ, בלומינגראו נ.י.)

עוברות והנהגות

מקוה

א) כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים חוזר בשם רבינו זי"ע שבמקוה צריכים לכיין זי"ע אפסותו פון די שלעכט'ס און ממשיך זיין די רוחניות" (להפרד מהרע ולהמשיך על עצמו רוחניות).

ב) כידוע האריך רבינו זי"ע בעבודת המקוה ושהה שם לזמן מרובה והרבה קוויטלעך לקח עמו להזכירם בתוך המקוה, וכמה פעמים (כשרבינו הי' במקוה ארעי) היו יכולים לשמוע קולו בקודש ששופך שיח לפני הקב"ה, וכדוגמא מספר הרב מאיר דוד סעקולא שליט"א ששמע פעם בעת הטבילה שרבינו אומר: "רבונו של עולם, האב שוין רחמנות אויף דיר אליין".

ג) ביו"ט אחרון של פסח שאלו אותו אם נוהג לילך לטבול לפני יו"ט שני של גלויות, וענה שלא, "פארן סדר איז מען געגאנגען". (וכן בשמחת תורה הלך לפני ההקפות אבל משום קדושת יו"ט שני בלבד אמר שלא נהג ללכת).

ד) כששמע פעם האימרא שיש כמה מקומות שלא נוהגים בר"ה לטבול לפני התקיעות "זוייל שחרית איז נישט מטמא" (ששחרית אינו מטמא), נהנה מזה, אבל אמר מיד: "מ'גייט נישט זוייל מ'איז טמא, מ'גייט צו מוסף זיין קדושה" (אין הולכים כי נטמאו הולכים להוסיף קדושה).

ה) פעם כששתה המשקה לצורך בריאותו אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים שאח"כ יש עוד השתדלות לרפואה שאפשר שגם מועיל, והוא 'ווארעמע מקוה'. ורבינו תיקן את דבריו ואמר "זיכער". (לא שזה אפשר מועיל אלא שודאי מועיל). ואח"כ אמר: "מ'דארף ווערד זיין צו מקבל זיין די השפעות".

ו) פעם היו לרבינו יסורים ברגליו וכשאמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים שיוזימן רופא, עיכבו רבינו: "לאמיר כאפן א מקוה", שחשש שהרופא יקבע שיש לו רוי"ז ויאסור לו לטבול במקוה...

ז) פעם כשהי' לו רוזי אסר עליו הרופא לילך למקוה, לבעת שנתרפא וכבר

עוברות ואמרים נעימים מגדולי הרורות

ב"ק אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זי"ע

אמרות טהורות

- א -

תפלה מתקן את החסרון שמצד המקבל שח כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זצוק"ל:

שמעתי לפרש משמיה דהרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זי"ע, בכוונת אמרם ז"ל (ויקר"ר פ"י, ה) תפלה עושה מחצה, אשר לכאורה יפלא למה לא יפעול התפלה רק מחצה הלא קרוב ה' לכל קוראיו, (ומה שלמדו חז"ל זאת (שם) מתפלת משה רע"ה שלא נתקבל תפלתו רק על מחצה ורק אלעזר ואיתמר נשאו בחיים, הלא י"ל שזה ה' רק אז כי ה' קטרוג גדול בהחטא הידוע במדבר, אבל למה יאמרו כלל לתמיד על הדבר הזה והשי"ת הלא טוב ומטיב הוא).

ופירש הרה"ק מטשארטקוב זי"ע, כי הנה בההשפעות הנשפעים מהשי"ת יש שני צדדים צד המשפיע וצד המקבל, והנה מצד המשפיע השי"ת שהוא מקור הטוב ומדרך הטוב להטיב, בוודאי לא ה' נחסר שום השפעה מבני ישראל, אכן החסרון הוא מצד המקבלים, שעל ידי החטאים והעוונות נעשו מסכים המבדילים, שלא יוכלו לקבל את ההשפעות הטובות הנשפעים מלעילא.

ואמר הרה"ק שעל זה פועל התפלה לתקן את החסרון שמצד המקבל, וזהו כוונת מאמרם ז"ל שתפלה עושה (מלשון תיקון) ומתקן את המחצה השני של ההשפעה דהיינו החסרון שמצד המקבל. עכדבה"ק.

ועל דרך זה פירש אדמו"ר הגה"ק מהרי"א זי"ע בהפ' ה' רועי לא אחסר, עפ"י מחז"ל (קידושין פ"ב:) רשב"א אומר מימי לא ראיתי צבי קייץ וארי סבל וכו' והם מתפרנסים שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני וכו' מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, ע"כ, הרי לנו שהקב"ה משפיע פרנסה וכדומה, אמנם החסרון הוא מצד המקבלים ש'הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי', ובוה פ"י אדמו"ר זי"ע ה' רועי, השי"ת רועה אותי ומשפיע את פרנסתי, אכן בקשתי הוא ש'לא אחסר', שהחסרון שבי שהרעותי את מעשי וכו' לא יחסרו את פרנסתי. (כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זי"ע - קדושת אלעזר וכו"ה בתהלים כג, א בהוספה מאביו)

- ב -

ישועת ישראל ע"י שמביט השי"ת ברשעת הגויים

שח כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זצוק"ל:

הרה"ק מטשארטקוב זי"ע אמר בקדשו: דיש שני מיני השפעות אשר הקב"ה משפיע לבני ישראל, הא' מצד הגמול והחסד לפי מעשיהם הטובים, ומפרי מעלליהם יאכלו, והב' מצד מדת הגבורה, דהיינו כשאין להם ח"ו וכות מצד עצמם, הקב"ה מביט ברשעת האומות העולם, ומתמלא עליהם עברה וזעם, ולעומתם נמשך על בני ישראל חסד ורחמים.

ובזה מפרש בזמר כל מקדש, 'מושך חסדך ליודעיך א'ל קנא ונוקם', רצ"ל דעל ידי העברה וזעם והנקמה באומות, ימשיך השי"ת חסד ליודעיו, המה בני ישראל, עכדבה"ק. (ופירושו זה בזמר משוך חסדך, שמעתי כן מפי אדמו"ר הגה"ק מהרי"א זי"ע בשם רבינו אור ישראל וקדושו הבעש"ט הק' זי"ע).

ומוסיף מרן רבינו זי"ע, ואולי אף כאשר יש זכות ומעש בדיניו, עם כל זה עתירתו קדם אבוהו דבשמיא, שיושיע לנו מצד מדת הדין בשונאינו, כדי שלא ינוכה מזכויותנו לעולם הבא, וישארו בשלימותם. (כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זי"ע - נוע"א פר' תשא)

- ג -

על גדרים וסייגים ישנו שכר מצוה אף בהאי עלמא

שח כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זצוק"ל:

הרה"ק מטשארטקוב זי"ע אמר בשם צדיקים, שעל אף דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל על תוספת גדרים שאדם מקדש עצמו במותר לו בתוספת חיוב, על זה מקבל שכרו משלם גם בעולם הזה, שכן על שכר זה לא מתייחס קטרוגם וטענתם של עשו ועמלק, כי הנה עשו ועמלק הרי באים בטענה לפני השי"ת, שטוב 'עולם הזה' שייך רק להם ולא לישראל, מכיון שיעקב נטל לחלקו 'עולם הבא' ועשו נטל טוב 'עולם הזה', ובאמת מחמת קטרוג זה 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', אבל על הגדרים וסייגים שאדם מוסיף מצד עצמו ודאי מקבל שכרו אף בעוה"ז.

(כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זי"ע - נוע"א פר' כי תצא)

הרה"ק בעל 'אהבת ישראל' מייזניץ זי"ע

עובדות וסיפורים

- א -

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

פעם איקלעו יחדיו הני תרי קדושים הרה"ק רבי ישראל מויזניץ זי"ע והרה"ק ה'מנחת

אלעזר' ממונקאטש זי"ע, בעירת מרפא לצורך בריאותם, והזדמן להם הצורך לנסוע בעגלה אחת לשאוף אויר צח, וברוב ענוותנותם התווכחו ביניהם ארוכות מי יעלה ראשונה על העגלה, עד שהתרצה הרה"ק האהבת ישראל זי"ע לעלות ראשונה, אחרי כמה שנים התברר

ב"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע

עוברות ואמרים נעימים מגדולי הדורות - המשך

בין ציבור האלפים שבאו לשבת זו, הגיע גם אבי הק' זי"ע ממקום מגוריו בטשעראנוויץ יחד עם הילדים היתומים שגידל, ממחרת השבת היה צריך אדמו"ר זי"ע לחזור לטשעראנוויץ לצרכי הכלל, והיה מאד קשה להתקרב למעון האהבת ישראל זי"ע מחמת הציבור העצום שהתאסף שם, ואחז מו"ר הרה"ק ה'דמשק אליעזר זי"ע בידי אדמו"ר ופילס לו הדרך, לו ולבניו היתומים כשהוא מכריז בקול "כבוד התורה" כבוד התורה".

הרה"ק האהבת ישראל זי"ע בירך את אבי הק' בזה"ל: "איר זאלט נעמען פון דא השפעות פאר אידן". (כ"י)

- ד -

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

דרכו בקודש של הרבי הזקן מויז'ניץ זי"ע היה בהסתר גדול, פעם אחת הגיע אליו טעלעגראם ובו הזכרה על איזה חולה מסוכן רח"ל, תיכף כשראה את שם החולה, נענה ואמר שכבר הוטב להחולה ב"ה, ברם מיד תפס את עצמו שהסגיר את רוח קדשו בפליטת פיו, לכן הוסיף ובירך שהשי"ת יעזור שיוטב וישתפר מצבו.

כמו כן אירע והגיע טעלעגראם על מקשה לילד רח"ל, והיה זה בשבת בלילה, כך שכבר לא יכלו לעמוד בקשר, ואמר האהבת ישראל זי"ע מזל טוב א בן זכר! וכדרכו בקודש ניסה להסתיר מדריגתו, ואמר שידוע זאת מהמספר שרשום על הטעלעגראם, שהיה רשום מספר כמניין 'זכר', במקום גדלותו שם אתה מוצא ענוותנותו.

אמרות טהורות

שח כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

הרבי הזקן מויז'ניץ זי"ע אמר כמה וכמה שנים קודם השואה האיזומה, אוי! מתירא אני ממה שיבוא חלילה על עם ישראל, על זה שאין נזהרים על גזיות שערות האשה.

מצוה פון זכור את יום השבת לקדשו, אז מ'האט יעדן טאג אינזין שבת- חוץ וואס מ'האט אינזין ביים 'יום' (שעפ"י הרמב"ן יוצאים אז החיוב של זכור את יום השבת לקדשו. ונהגו רבותינו שלפני אמירת היום אמרו "זכור את יום השבת לקדשו, היום יום וכו'), האט מען אויך אינזין אין מקוה, און דאס ברענגט קדושה וטהרה".

עומק כוונתם בחילופי הדברים שביניהם, כי הרה"ק מויז'ניץ נסתלק בב' סיון (תרצ"ו), ולשנה הבאה באותו יום בדיוק נסתלק לבית עולמו הרה"ק ממונקאטש זי"ע ומי יבוא בסוד קדושים. (דב"ק)

- ב -

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

פעם אחד הגיע הרה"ק האהבת ישראל מויז'ניץ זי"ע לשבות שבתו באחד מערי רומניה, ובליל שבת קודש הלך להתפלל ב'שטאטישע שוהל' (ביהכ"נ העירוני) שהיה שייך לקהילות האשכנזים, לפני קבלת שבת ניגש הרב דמתא להרה"ק זי"ע בבקשה שלא יאמר 'כגוונא' בתפלה וכמנהג המקום, הרה"ק בענוותנותו סבר וקיבל, כאשר ניגש הרה"ק לקבלת שבת, התפלל כדרכו ברשפי אש קודש, וכמוכן שכה לגמרי מהתנאי שהתנו עמו, ואמר כגוונא בהתלהבות יתירה.

אחר התפלה ניגש הרב אל הרה"ק זי"ע ותבע לדעת למה לא עמד בדיבורו, התנצל האהבת ישראל זי"ע וענה: אנו אומרים אחר 'שלוש עליכם' בליל שבת, 'וזכינו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה ומתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עוונות', וקשה: מילא שמחה, עושר וכבוד, הרי הם דברים טובים ומבורכים, אבל מיעוט עוונות? וכי מיעוט עוונות דבר טוב הוא? אתמהא.

וענה הרה"ק: אלא מאי, מבקשים אנו מיעוט עוונות מסוג זה - 'אזעלכע סארט עבירות ווי צו זאגן 'כגוונא' אין א אשכנז'ישע שוהל...'. (כ"י)

- ג -

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

בשבת חנוכה תרצ"ו שהה הרה"ק האהבת ישראל זי"ע בעיירה ויז'ניץ בפעם האחרונה בחייו (שהיה בא מדי שנה ממקום מגוריו בגראסוארדיין לויז'ניץ, להילולת אביו הרה"ק האמרי ברוך זי"ע החל בכ' כסליו), חקוק בזכרוני השבתות המרוממות בצל הקודש שזכינו תלמידי ישיבת מו"ר הרה"ק בעל ה'דמשק אליעזר זי"ע, לחוות מדי שנה בשנה בתקופה זו.

וכששאלו אותו כמה לטבול בערש"ק, השיב: "מוסיף זיין אויף וויפל מ'טובל'ט זיך צוויי טבילות, אינזין האבן צו קענען מקבל זיין די נשמה יתירה, די צוויי מלאכים, און די אבות וואס קומען אראפ צו די סעודות".

ולאיש אחר ששאל את רבינו כמה לטבול, אמר: "זיבן טבילות, אינזין האבן די זכות פון שבת קודש זאל מטהר זיין, אזוי איז מען אויך מקיים די

הרשה לו ללכת למקוה התנה עמו שלא ילך יותר מפעם א' ביום. רבינו רצה באותו יום ללכת לפקוד את ציונו הק' של כ"ק אביו זי"ע"א ושאל אותו כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים מתי עדיף לו ללכת למקוה, לפני הליכתו לבית החיים או לאחריו? (בשני זמנים אלו הקפיד רבינו מאוד לטבול) והשיב רבינו: "יעצט (-לפני בית החיים). שפעטער וועל איך מיך שוין אריינגנב'ענען" (עכשיו עדיף ואח"כ כבר אתגנב למקוה)...

ח) סיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים שפעם באמצע הלילה חזר רבינו מלוית המת, ורבינו הקפיד אז ללכת למקוה, אבל המשמשים- מפאת השעה המאוחרת- ניסו להשכיח מרבינו ענין המקוה, ומיד כשהגיעו לביתו נאווה קודש הלכו מיד בדרך עליה לבית והם שמחו שהי' נראה להם שבפעם הזאת הצליחו. ובאמת הצליחו. אכן כשהכניסו לרבינו לטעום סעודת היום לא רצה להכניס כלום לפיו מפני שעדיין לא הי' במקוה... ולא היה אל מי לדבר. רבינו לא אכל כלום באותו לילה עד שהלך למקוה, ובתוך כך עלה עמוד השחר והתפללו אז לפנות בוקר ורק אח"כ הסכים לאכול...

ט) פעם אסר הרופא לא' מנכדיו ללכת למקוה, וכשנודע לרבינו זאת חשש שלא יציית לדברי הרופא, ושלה את המשב"ק לקרוא לנכדו, וכשבא לפניו אמר: "מ'דארף וויסן, מ'דארף זיך אכטונג געבן ביי אזעלכע פעלער, ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, מ'האט נישט קיין רעכט זיך אליין מחבל זיין" (צריך לדעת שבאופנים אלו צריך להישמר ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, אין לאדם רשות לחבל בעצמו).

י) בענין מספר הטבילות שטבל רבינו זי"ע אין לנו ידיעה אבל גם מה שהורה לשואליו לא היה בדרך קבוע וכדלהלן. שאלו אותו כמה לטבול והשיב: "ניין טבילות". וכששאלו מה יש לכוין, ענה: "מ'דארף אינזין האבן איך טובל זיך פאר'ן אייבערשט'נס וועגן, קענען לערנען און דאווענען בטהרה" (לטבול לשם שמים שיהיה אפשר ללמוד ולהתפלל בטהרה).